

ជនផ្តាច់ការដ៏អស្ចារ្យ The Great Dictator

លោក ឆាលី ឆាប៊ឺន ដែលខ្មែរយើងស្គាល់ជាទូទៅថា សាក់ឡូ គឺជាអ្នកកំប្លែងប្រចាំសតវត្សរ៍ទី ១៩។ លោកកើតនៅថ្ងៃទី១៦ ខែមេសា ឆ្នាំ១៨៨៩ នាទីក្រុងឡុង ប្រទេសអង់គ្លេស ហើយលោកបានទទួលមរណភាពនៅថ្ងៃទី២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៧ ក្នុងជន្មាយុ ៨៨ឆ្នាំ។ ក្រៅពីជាអ្នកកំប្លែងស្នូតគ្មានសំឡេង មានតែកាយវិការ ដែលធ្វើឲ្យអ្នកទស្សនាសើច រហូតដល់ហូរទឹកភ្នែក យើងបានរកឃើញពីក្នុងចំណោម រឿងកំប្លែងនានាទាំងនោះ នូវរឿងមួយដែលយើងអាចមើលឃើញ អារម្មណ៍ពិតរបស់លោក ចំពោះរបបដឹកនាំផ្តាច់ការរបស់ជនកុម្មុយនីស្ត។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាសុន្ទរកថាទីមួយរបស់លោក ឆាលី ឆាប៊ឺន ដែលត្រូវបានពិភពលោកចាត់ទុកថាជា សុន្ទរកថាដែលផុសចេញពីទឹកចិត្តដឹកនាំបានបំផុត។

Charlie Chaplin who has been well-known as “Sak Lo” was a famous comedian in the 1920s. He was born on 16 April 1889 in London, England and died on 25 December 1977, in the age of 88. In addition to his silent films with his body language only, triggering constant laughing

among the viewers, there is one film of all his comic stories he expressed his true feelings about the dictatorship regime of the communists. The following is the first speech delivered by Charlie Chaplin which is considered by the world as his real, rare hearted romance expressed in the story.

I’m sorry, but I don’t want to be an emperor. That’s not my business. I don’t want to rule or conquer anyone. I should like to help everyone - if possible - Jew, Gentile - black man - white. We all want to help one another. Human beings are like that. We want to live by each other’s happiness - not by each other’s misery. We don’t want to hate and despise one another. In this world there is room for everyone. And the good earth is rich and can provide for everyone. The way of life can be free and beautiful, but we have lost the way.

សុំអត់ទោស! ខ្ញុំមិនចង់ធ្វើជាអធិរាជទេ។ នោះមិនមែនជារឿងរបស់ខ្ញុំទេ។ ខ្ញុំមិនចង់គ្រប់គ្រង ឬយកឈ្នះនរណាម្នាក់ទេ។ ខ្ញុំចង់ជួយមនុស្សគ្រប់គ្នាតាមដែល

អាចជួយបាន ទោះអ្នកនោះជាជនជាតិដើម ជាជន ក្រៅសាសនា ជាជនជាតិស្បែកខ្មៅ ឬជាជនជាតិស្បែក សក់ដោយ។ យើងចង់ជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ធម្មជាតិ មនុស្សគឺអញ្ចឹង។ យើងចង់រស់នៅដោយអាស្រ័យនូវ សេចក្តីសុខ រវាងគ្នានឹងគ្នាទៅវិញទៅមក មិនមែនរស់ លើគំនរទុក្ខគ្នានោះឡើយ។ យើងមិនចង់ស្អប់គ្នា និង មើលងាយគ្នាទេ។ ពិភពលោកនេះធំទូលាយគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់មនុស្សគ្រប់គ្នារស់នៅ។ ហើយផែនដីនេះ មានអ្វីៗគ្រប់យ៉ាង ដែលអាចផ្តល់ឲ្យយើងគ្រប់គ្នា បាន។ ផ្លូវនៃជីវិតមានសេរីភាព និងមានភាពស្រស់ បំព្រងល្អណាស់ តែយើងបានរង្វេងផ្លូវទៅហើយ។

Greed has poisoned men's souls, has barricaded the world with hate, has goose-stepped us into misery and bloodshed. We have developed speed, but we have shut ourselves in machinery that gives abundance has left us in want. Our knowledge has made us cynical. Our cleverness, hard and unkind. We think too much and feel too little. More than machinery we need humanity. More than cleverness we need kindness and gentleness. Without these qualities, life will be violent and all will be lost....

ភាពលោភលន់ បានបំពុលចិត្តវិញ្ញាណមនុស្ស បាន បែងចែកមនុស្សជាចំពីគ្នា ធ្វើឲ្យមនុស្សស្អប់គ្នា ហើយនាំឲ្យយើងធ្លាក់ទៅក្នុងទុក្ខវេទនា និងការកាប់ សម្លាប់គ្នា។ មនុស្សយើងរីកចម្រើនលឿនណាស់ តែ យើងក៏បានបង្ហូរខ្លួនឯង ជាមួយនឹងគ្រឿងម៉ាស៊ីន ដែលផ្តល់ឲ្យនូវភាពសម្បូរបែបសព្វយ៉ាង តែទីបំផុត

យើងគ្មានបានអ្វីសោះ។ ចំណេះដឹងរបស់យើង ធ្វើ ឲ្យយើងគ្មានភាពអៀនខ្មាស។ ភាពវៃឆ្លាតរបស់យើង ធ្វើឲ្យយើងលំបាកក្នុងការរស់នៅ និងកាន់តែយោរយៅ ទៅៗ។ យើងគិតច្រើនពេក រហូតដល់លែងសូវមាន មនោសញ្ចេតនា។ យើងត្រូវការមនុស្សធម៌ជាងត្រូវការ ម៉ាស៊ីន។ យើងត្រូវការការសន្តោសប្រណី និងសប្បុរស ធម៌ ជាងត្រូវការភាពឆ្លាតវៃ។ បើគ្មានគុណសម្បត្តិ ទាំងនេះទេជីវិតនឹងជួបប្រទះភាពហិង្សា ហើយនឹង ត្រូវបាត់បង់អ្វីៗទាំងអស់...។

The aero plane and the radio have brought us closer together. The very nature of these inventions cries out for the goodness in men - cries out for universal brotherhood - for the unity of us all. Even now my voice is reaching millions throughout the world - millions of despairing men, women, and little children - victims of a system that makes men torture and imprison innocent people.

យន្តហោះ និងវិទ្យុទាក់ទង នាំឲ្យយើងកាន់តែខិតចូល ទៅជិតគ្នា។ បំណងពិតនៃការកែច្នៃបច្ចេកវិទ្យាទាំងនេះ គឺដង្ហោយហោរកសេចក្តីល្អ នៅក្នុងខ្លួនមនុស្ស ស្រែក ហោរកភាពជាបងប្អូនជាសកល សម្រាប់យើងទាំងអស់ រូបរួមគ្នា។ សូម្បីតែពេលនេះក៏អញ្ចឹងដែរ សំឡេងរបស់ ខ្ញុំកំពុងតែឮដល់មនុស្សរាប់លាននាក់ ទូទាំងពិភពលោក រាប់ទាំងបុរស ស្ត្រី និងក្មេងតូចៗទាំងឡាយដែលកំពុង អស់សង្ឃឹម អ្នកទាំងនោះជាជនរងគ្រោះដោយសារ

ប្រព័ន្ធ ដែលធ្វើឲ្យមនុស្សធ្វើបាបគ្នា ហើយបែរមកដាក់ គុកជនដែលគ្មានកំហុស។

To those who can hear me, I say - do not despair. The misery that is now upon us is but the passing of greed - the bitterness of men who fear the way of human progress. The hate of men will pass, and dictators die, and the power they took from the people will return to the people. And so long as men die, liberty will never perish.

ខ្ញុំសូមនិយាយទៅកាន់អ្នកទាំងឡាយណា ដែលបានឮ ខ្ញុំនិយាយ សូមអ្នកកុំអស់សង្ឃឹម។ ទុក្ខវេទនាដែល យើងកំពុងទទួលរងនេះ មិនគឺអ្វីក្រៅអំពីភាពលោភលន់ របស់មនុស្ស ដែលភ័យខ្លាចការរីកចម្រើនរបស់មនុស្ស ជាតិទេ។ មនុស្សនឹងលែងស្អប់គ្នា ហើយពួកផ្តាច់ ការទាំងឡាយនឹងស្អប់ ហើយប្រជាពលរដ្ឋនឹងយក បានមកវិញនូវអំណាច ដែលពួកផ្តាច់ការទាំងនោះ បាន ប្តូរយកទៅ។ ហើយដល់ពេលនោះ ទោះជាមនុស្ស ស្អប់ទៅក៏ដោយ ក៏សេរីភាពនៅតែមានមិនបាត់បង់ ដែរ...

Soldiers! Don't give yourselves to brutes - men who despise you - enslave you - who regiment your lives - tell you what to do - what to think and what to feel! Who drill you - diet you - treat you like cattle, use you as cannon folder. Don't give yourselves to these unnatural men - machine men with machine minds and machine hearts! You are not machines! You are not

cattle! You are men! You have the love of humanity in your hearts! You don't hate! Only the unloved hate - the unloved and the unnatural! Soldiers! Don't fight for slavery! Fight for liberty!

ពលទាហានទាំងឡាយអើយ! កុំលះបង់ខ្លួនអ្នកចំពោះ ពួកមនុស្សតិរច្ឆានទាំងឡាយនោះឲ្យសោះ កុំប្រគល់ខ្លួន អ្នកឲ្យពួកមនុស្ស ដែលមើលងាយអ្នក ប្រព្រឹត្តចំពោះ អ្នកជាទាសករ ពួកមនុស្សដែលត្រួតត្រាលើជីវិត របស់អ្នក បង្គាប់អ្នកឲ្យធ្វើ ឲ្យគិត ឲ្យមានអារម្មណ៍! ពួកមនុស្សដែលបង្ខំអ្នក ដាក់របបអាហារចំពោះអ្នក ប្រព្រឹត្តចំពោះអ្នកដូចសត្វធាតុ យកអ្នកជាខែលរងគ្រាប់ កាំភ្លើង។ កុំលះបង់ខ្លួនរបស់អ្នកចំពោះសត្វចម្លែក ដ៏ គួរឲ្យខ្លាចទាំងនេះ គឺពួកមនុស្សយន្តដែលមានចិត្ត គំនិត និង បេះដូងសុទ្ធតែជាគ្រឿងយន្ត! ពលទាហាន ទាំងឡាយអើយ អ្នកមិនមែនជាម៉ាស៊ីនទេ អ្នកមិន មែនជាគោទេ! អ្នកគឺជាមនុស្ស! គឺជាមនុស្សដែល មានបេះដូង ពេញណែនដោយមនោសញ្ចេតនាចំពោះ មនុស្សជាតិ! អ្នកមិនត្រូវស្អប់គ្នាទេ! មានតែមនុស្ស ដែលគ្មានសេចក្តីស្រឡាញ់តែប៉ុណ្ណោះ ទើបចេះស្អប់ គេគឺជាមនុស្សដែលគ្មានការស្រឡាញ់ និងជាពួក មនុស្សចម្លែកដ៏គួរឲ្យខ្លាច។ បងប្អូនទាហានទាំងឡាយ អើយ! សូមកុំប្រយុទ្ធដើម្បីទាសភាព! សូមបងប្អូន ប្រយុទ្ធដើម្បីសេរីភាព!

In the 17th Chapter of St Luke it is written: "the Kingdom of God is within man" - not one man

nor a group of men, but in all men! In you! You, the people have the power - the power to create machines. The power to create happiness! You, the people, have the power to make this life free and beautiful, to make this life a wonderful adventure.

នៅក្នុងជំពូកទី១៧ នៃ ស ថ លូក (St Luke) បានសរសេរថា “អាណាចក្រនៃអាទិទេពស្ថិតនៅក្នុង ខ្លួនមនុស្ស” មិនមែនស្ថិតនៅក្នុងខ្លួនមនុស្សតែម្នាក់ ឬ មនុស្សតែមួយក្រុមនោះទេ តែគឺមនុស្សយើងទាំងអស់គ្នា! នៅក្នុងយើងទាំងអស់គ្នាមានអំណាចមួយ គឺ អំណាចដែលអាចបង្កើតម៉ាស៊ីនបាន។ យើងមាន អំណាចបង្កើតសេចក្តីសុខបាន! គឺយើង! យើងជា ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានអំណាច ធ្វើឲ្យជីវិតយើងមាន សេរីភាព និងភាពស្រស់បំព្រង យើងមានអំណាចធ្វើ ឲ្យជីវិតនេះជាដំណើរផ្សេងមួយដ៏អស្ចារ្យ។

Then - in the name of democracy - let us use that power - let us all unite. Let us fight for a new world - a decent world that will give men a chance to work - that will give youth a future and old age a security. By the promise of these things, brutes have risen to power. But they lie! They do not fulfill that promise. They never will!

ក្នុងនាមនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សូមយើងប្រើអំណាច នោះ សូមយើងរួមគ្នាឡើង។ សូមយើងប្រយុទ្ធដើម្បី ពិភពលោកថ្មីមួយ ដ៏សមគួរសម្រាប់មនុស្សមានការងារ ធ្វើ សម្រាប់អនាគតយុវវ័យ និងសម្រាប់មនុស្សចាស់

មានសុវត្ថិភាព។ ពួកមនុស្សតិរច្ឆានទាំងឡាយ ឡើង កាន់អំណាចដោយការសន្យានេះ តែពួកគេកុហក! ពួក គេមិនធ្វើតាមការសន្យាទេ ពួកគេនឹងមិនធ្វើទេ!

Dictators free themselves but they enslave the people! Now let us fight to fulfill that promise! Let us fight to free the world - to do away with national barriers - to do away with greed, with hate and intolerance. Let us fight for a world of reason, a world where science and progress will lead to all men’s happiness. Soldiers! In the name of democracy, let us all unite!

ពួកជនផ្តាច់ការដោះលែងខ្លួនគេ ប៉ុន្តែពួកគេបែរជាក់ ទាសភាពលើប្រជាជន! ពេលនេះ សូមយើងទាំង អស់គ្នាក្រោកឡើងប្រយុទ្ធ ដើម្បីដោះពិភពលោក ដើម្បីលុបបំបាត់របាំងជាតិសាសន៍ លុបបំបាត់ភាព លោភលន់ ការស្តាប់ខ្លឹមគ្នា និងការមិនចេះអត់អោន គ្នា។ សូមយើងប្រយុទ្ធ ដើម្បីពិភពលោកដ៏សមគួរ សម្រាប់រស់នៅមួយ ដែលជាកន្លែងនៃវិទ្យាសាស្ត្រ និង ការរីកចម្រើន នាំមកនូវសុភមង្គលសម្រាប់មនុស្សជា- តិ។ ពលទាហានទាំងឡាយអើយ! ក្នុងនាមនៃប្រជាធិ- បតេយ្យ សូមយើងទាំងអស់គ្នារួមគ្នាក្រោកឡើង។

✚ សម្រាប់គតិរបស់ លាវី ឆាប៊ីន (សាត់ឡូ)

✚ We think too much and feel too little.

យើងគិតច្រើនពេក រហូតដល់លែងសូវមានមនោសញ្ចេតនា។

✚ My pain may be the reason for somebody's laugh. But my laugh must never be the reason for somebody's pain.

ការឈឺចាប់របស់ខ្ញុំ អាចជាហេតុផលសម្រាប់មនុស្សខ្លះសើច តែការសើចរបស់ខ្ញុំប្រាកដជាមិនមែនជាហេតុផល នៃការឈឺចាប់របស់អ្នកណាម្នាក់ឡើយ។

✚ Nothing is permanent in this wicked world not even our troubles.

គ្មានអ្វីដែលស្ថិតស្ថេរទេ នៅក្នុងពិភពលោកដ៏សែនយោរយោនេះ សូម្បីតែបញ្ហារបស់យើងក៏ដោយ។

✚ I suppose that's one of the ironies of life doing the wrong thing at the right moment.

ខ្ញុំជឿជាក់ថាសំណើចមួយនៃជីវិត គឺការធ្វើរឿងខុស ក្នុងខណៈពេលដ៏សមស្រប។

✚ What do you want a meaning for? Life is a desire, not a meaning.

តើអ្នកចង់បាន "ន័យ" មកធ្វើអ្វី? ជីវិតគឺជាចំណង់ គ្មាន "ន័យ" ដែលអ្នកស្វែងរកនោះសោះឡើយ។

✚ The saddest thing I can imagine is to get used to luxury.

អ្វីដែលសោកសៅបំផុត ដែលខ្ញុំអាចស្រមៃដល់បាន នោះគឺការស្តាប់នឹងភាពឡ្ងោយឆាយ។

✚ I had no idea of the character. But the moment I was dressed, the clothes and the make-up made me feel the person he was. I began to know him, and by the time I walk onto the stage he was fully born.

ខ្ញុំគ្មានយោបល់អ្វីអំពីពាក្យ អត្តចរិតទេ។ ប៉ុន្តែខណៈពេលដែលខ្ញុំស្លៀកពាក់សំលៀកបំពាក់ និង គ្រឿងតែងកាយទាំងឡាយ អាចឲ្យខ្ញុំដឹងថា គេនោះជាមនុស្សប្រភេទណា។ ខ្ញុំចាប់ផ្តើមស្គាល់គេនោះ ហើយតាមរយៈពេលវេលាខ្ញុំបានដឹងថាតើមនុស្សម្នាក់នោះកើតមកដើម្បីអ្វី។

That is why, no matter how desperate the predicament is, I am always very much in earnest about clutching my cane, straightening my derby hat and fixing my tie, even though I have just landed on my head.

មិនថាស្ថានភាព អស់សង្ឃឹមនោះលំបាកប៉ុណ្ណា តែនោះហើយជាមូលហេតុ ដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំក្តោប ឈើច្រត់របស់ខ្ញុំយ៉ាងណែន ធ្វើឲ្យខ្ញុំតម្រង់ម្នាក់ របស់ខ្ញុំយ៉ាងត្រង់ និងធ្វើឲ្យខ្ញុំរៀបចំក្រវ៉ាត់ក របស់ខ្ញុំ បើទោះបីជាខ្ញុំទើបតែប្រយុទ្ធនឹងបញ្ហា របស់ខ្ញុំក៏ដោយ។

A day without laughter is a day wasted. ថ្ងៃណាដែលគ្មានសំណើច ថ្ងៃនោះជាថ្ងៃឥត ប្រយោជន៍។

Despair is a narcotic. It lulls the mind into indifference. ភាពអស់សង្ឃឹម គឺជាថ្នាំញៀន។ វាធ្វើឲ្យចិត្ត ធ្លាក់ក្នុងសភាពតោះតើយ។

In the end, everything is a gag. ចុងបញ្ចប់ អ្វីៗគ្រប់យ៉ាងគ្រាន់តែជារឿងកំប្លែង តែប៉ុណ្ណោះ។

You need power only when you want to do something harmful, Otherwise love is enough to get everything done.

អ្នកត្រូវការអំណាចតែនៅពេលណា ដែលអ្នក ចង់ធ្វើអ្វី ដែលបង្កទុក្ខទោស ដល់អ្នកដទៃតែ ប៉ុណ្ណោះ តាមការពិត ត្រឹមតែសេចក្តីស្រឡាញ់ ក៏ល្មមគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីអាចឲ្យ អ្វីៗគ្រប់យ៉ាង សម្រេចបានហើយ។

Mirror is my best friend, because when I cry it never laughs.

កញ្ចក់គឺជាសម្លាញ់ដ៏ល្អបំផុតរបស់ខ្ញុំ ពីព្រោះ នៅពេលដែលខ្ញុំយំ វាមិនដែលសើចសោះ ឡើយ។

To truly laugh, you must be able to take your pain, and play with it!

សំណើចពិតប្រាកដលុះត្រា អ្នកអាចទទួលយក ការឈឺចាប់របស់អ្នកបាន ហើយអ្នកអាចរីករាយ ជាមួយនឹងការឈឺចាប់នោះ។

- ស្វែងយល់បន្ថែម
១. វីទ្យុសំបុកឃុំ FM 105MHz ភ្នំពេញ: ម៉ោង ២ ដល់ម៉ោង ៣រសៀល
២. គេហទំព័រ: www.camldp.org
៣. Youtube: ខឹម វាសនា ឬ Khem Veasna
៤. Paltalk: Room Koun Khmer ខិង/ឬ
៥. សារអេឡិចត្រូនិក: camldp3@gmail.com